

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Utlendingsdirektoratet

Nr.	Vår ref	Dato
F-03-19	18/1508	12.04.2019

F-03-19 Igangsettelse av et tidsavgrenset identitetsavklaringsprogram for irakiske statsborger – instruks om skjønnsutøvelse og prioritering av saker

Kunnskapsdepartementet viser til departementets instruksjonsadgang etter statsborgerloven § 28 første ledd, som innebærer at departementet kan instruere Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) om prioritering av saker.

Regjeringen er i Stortingets vedtak 505 av 1. mars 2016, Dok 8:142 S (2014-2015), Innst. 157 S (2015-2016), bedt om å «(...) komme tilbake til Stortinget med forslag om et tidsavgrenset identitetsavklaringsprogram for irakiske statsborgere som har fått avslag på søknad om norsk statsborgerskap på grunnlag av manglende dokumentert identitet. Forslaget omfatter de saker hvor UDI ikke har lagt identitet til grunn som dokumentert, men likevel innvilget oppholdstillatelse».

Av Innst. 157 S (2015-2016) fremgår det blant annet at: «Flertallet viser til at forslagsstillerne ikke har foreslått et generelt amnesti. Forslaget om et identitetsavklaringsprogram innebærer imidlertid at personer som i dag ikke er registrert på sin korrekte identitet i Norge, av ulike årsaker, kan få registrert sin korrekte identitet i Norge. På den måten kan Norge få en viktig klarhet i hvem disse menneskene er, og enkeltmenneskene det gjelder kan søke om statsborgerskap. Flertallet viser til at forslaget ikke innebærer en automatisk rett til statsborgerskap, men at det blir opp til utlendingsmyndighetene å vurdere dette gjennom ordinær saksbehandling. Flertallet vil likevel understreke enighet med forslagsstillerne som mener at de som velger å delta i et identitetsavklaringsprogram ikke skal måtte begynne å opparbeide ny botid, selv om tidligere identitetsopplysninger er uriktige.»

Departementet har arbeidet med flere mulige løsninger på Stortingets vedtak. Det har vært utfordrende å finne verifiseringsløsninger som ikke senker kravet til klarlagt identitet i

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling
Integreringsavdelingen

Saksbehandler
Cecilie Uteng
22 24 77 69

statsborgerloven og som har kapasitet til å verifisere et større omfang saker. Høsten 2017 og våren 2018 gjennomførte Utlendingsdirektoratet (UDI) i samarbeid med Politiets utlendingsenhet (PU) på oppdrag fra departementet et vellykket pilotprosjekt. Verifiseringen ble effektivt gjennomført og holdt den kvaliteten som UDI krever for å kunne legge verifiseringene til grunn for sin vurdering av om en identitet er klarlagt jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a. UDI er Justis- og beredskapsdepartementets instruks GI-16/2018 av 8. november 2018 instruert om praktisering av utlendingsloven § 63 (tilbakekall) og § 66 (utvisning) i sakene.

På denne bakgrunn ber departementet UDI om å iverksette et tidsavgrenset identitetsavklaringsprogram for irakere som er omfattet av Stortingets vedtak 505.

På bakgrunn av at UDI har behov for noe tid til å forberede iverksettelsen av programmet, trer instruksen i kraft 1. mai 2019.

Oppholdstid opparbeidet i uriktig identitet

I samsvar med de føringer Stortinget har gitt for deltakelse i identitetsavklaringsprogrammet, jf. Innst. 157 S (2015–2016), skal irakere som er omfattet av programmet og får verifisert sin identitet som riktig, få godskrevet botid som er opparbeidet på uriktig identitet. Dette innebærer at det ikke skal fattes vedtak om tilbakekall av oppholdstillatelse eller utvisning alene på grunn av at det er fremlagt uriktige opplysninger om identitet i disse tilfellene, jf. Justis- og beredskapsdepartementets instruks GI-01/2019 *Tidsavgrenset identitetsavklaringsprogram for irakiske statsborgere – praktisering av utlendingsloven § 63 (tilbakekall) og § 66 (utvisning)*.

Dokumenter med uriktige identitetsopplysninger

I retningslinje av 1.12.2008 (RA 05-370) uttaler Riksadvokaten på generelt grunnlag at det bør reageres med straff, i tillegg til en forvaltningsmessig reaksjon, når utlendinger benytter uriktig identitet eller falske reisedokumenter.

Det er opp til riksadvokaten og påtalemyndigheten å vurdere om personer som eventuelt har begåtte straffbare handlinger skal straffeforfølges.

Riksadvokaten har imidlertid i brev av 21. mars 2019 til landets statsadvokater og politimestre pålagt påtalemyndigheten å vurdere om det overfor deltakere i programmet skal vurderes om straffeforfølgning bør unnlates i medhold av straffeprosessloven § 62a annet ledd for eventuelle overtredelser av straffeloven §§ 361, 362, 363 og 365.

Hvem som er omfattet av identitetsavklaringsprogrammet

Verifiseringsprogrammet omfatter irakere som kommer fra det kurdiske selvstyreområdet og Kirkuk og som er folkeregistrert hos de kurdiske selvstyremyndighetene (KRG). Irakere som opprinnelig er fra en by utenfor det kurdiske selvstyreområdet, men er folkeregistrert i KRG, er også omfattet. Norske myndigheter har per dags dato best mulighet til å verifisere identiteten til personer som er folkeregistrert i KRG. Muligheten til å verifisere identiteten til

personer som kommer fra Mosul og Sentral-Irak og ikke er folkeregistrert i KRG, er mer usikker og det er også usikkert hvor lang tid en eventuell verifisering vil ta. Irakere som kommer fra Mosul og Sentral-Irak kan derfor ikke melde seg til programmet med mindre de har familietilknytning i KRG og derfor er folkeregistrert der.

Norske myndigheter foretar ikke verifisering i tilfeller der det kan medføre risiko for den det gjelder. Personer som har tillatelse i Norge på bakgrunn av behov for beskyttelse er derfor ikke omfattet av programmet.

Programmet omfatter irakere som innen 31.12.2010 har fått innvilget en oppholdstillatelse eller fornyet en oppholdstillatelse, til tross for at utlendingsmyndighetene kjente til at det var tvil om deres identitet. Programmet er avgrenset mot personer som ikke har fått oppholdstillatelse eller fornyet oppholdstillatelse etter at utlendingsmyndighetene er blitt kjent med at det foreligger uriktige opplysninger om deres identitet, og mot irakere som har fått oppholdstillatelse etter 31.12.2010. Irakere som har fått tillatelse før denne datoen på tross av kjent tvil om identitet, og som ikke tidligere har gitt opplysninger om sin riktige identitet til norske myndigheter, er også omfattet av programmet.

Både irakere som tidligere har fått avslag på søknad om statsborgerskap og irakere som ennå ikke har søkt om statsborgerskap, er omfattet av programmet. Irakere som tidligere har fått avslag på søknad om norsk statsborgerskap grunnet tvil om identitet vil ha førsteprioritet i verifiseringsprogrammet, jf. ordlyden i Stortingets vedtak 505.

Identitetsavklaringsprogrammet er avgrenset til å gjelde personer der det hefter tvil ved oppgitt navn og/eller fødselsdato, jf. ordlyden i representantforslaget. Personer som feilaktig har fått tillatelse som irakisk borger, men som i realiteten innehar et annet statsborgerskap enn irakisk, er dermed ikke omfattet av programmet. Irakere som har oppgitt feil geografisk tilhørighet innenfor KRG, eller opprinnelig er fra en by utenfor KRG, men er folkeregistrert i KRG, er omfattet av programmet.

Påmelding og gebyr

Påmelding til programmet skjer ved at man fremmer en ordinær søknad om norsk statsborgerskap via søknadsportalen på UDIs hjemmesider. Søknadsgebyret for søknad om norsk statsborgerskap pålydende kroner 3700,- dekker deltagelsen i programmet.

UDI bes utarbeide et eget anmodningsskjema for søkere som ønsker å delta i programmet. I skjemaet må søkeren bekrefte at vedkommende ønsker å delta i programmet, opplyse korrekte identitet og vedlegge den dokumentasjon som er nødvendig for at verifisering skal kunne gjennomføres. UDI bes angi nærmere hvilken dokumentasjon som kreves.

Søknaden om statsborgerskap med vedlegg må leveres ved søkerens lokale politidistrikt i løpet av den angitte perioden for påmelding til programmet. Søkere som allerede har en åpen søknad om statsborgerskap til behandling hos UDI eller UNE, og som ønsker å delta i programmet, kan melde seg på ved å fylle ut og ettersende anmodningsskjemaet til UDI

sammen med den dokumentasjonen som kreves. UNE skal returnere klagesaker til UDI i tilfeller der klageren har sendt anmodning om deltakelse i programmet til UDI eller UNE.

Pass og andre identitetsdokumenter som er utstedt i en uriktig identitet, må leveres til politiet sammen med søknad om statsborgerskap eller anmodnings skjema om deltakelse i programmet.

Frist for å søke

Det er en forutsetning for deltakelse i programmet at søknad om statsborgerskap er registrert i UDIs søknadsportal innen 31. desember 2019. UDI kan vurdere forlengelse av fristen ved behov.

Konsekvenser av deltakelse i programmet

Søkere som ikke fyller de øvrige vilkårene for statsborgerskap etter endt verifisering vil få avslag på søknaden om statsborgerskap. En positiv verifisering vil uavhengig av utfallet av søknaden om norsk statsborgerskap innebære at norske myndigheter anser søkerens identitet som klarlagt, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a. Det vil ikke i tillegg være et krav om å legge frem irakisk pass i den riktige identiteten for at identiteten skal anses som klarlagt.

Instruks

UDI instrueres om å tilrettelegge for en rask avvikling av identitetsavklaringsprogrammet. I tilfeller der en søker får verifisert en helt ny identitet skal UDI også prioritere å behandle sak om identitetsendring. UDI skal prioritere behandlingen av søknadene om statsborgerskap.

Departementet ber videre UDI om å utarbeide et eget rundskriv til politidistriktene og Politiets utlendingsenhet vedrørende saksforberedelse, verifisering og oversending av saker som er omfattet av verifiseringsprogrammet.

Med hilsen

Toril Melander Stene (e.f.)
avdelingsdirektør

Cecilie Uteng
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer